

"HAZADNAK
RENDELTELENNÜL
EGY HIVE, OH MAGYARI!"

MAGYARORSZÁGI HIREK

A KANADAI MAGYAR UJSÁG
BUDAPESTI SZERKESZTŐSÉGÉNEK JELENTÉSEI
BUDAPESTI SZERKESZTŐSÉGÜNK CÍME: HEGEDŰS SÁNDOR UCCÁ 18. IV. 2.

"CSONKAMAGYARORSZÁG
NEM ORSZÁG, EGÉSZ
MAGYARORSZÁG
MENNYSORSZÁGI"

MILYEN IS AZ A MORATÓRIUM?

Már jónéhány hét eltelt azóta, hogy a kormány a szükséges intézkedéseket életbeléptette és a külföldi kötelezettségünknek a valutanehezességek miatt egyelőre csak korlátozott mértékben teszünk eleget. Amikor az első híradások a devizakorlátozásokról megjelentek, a pesszimizmák arról beszéltek, hogy komoly nehézségek lesznek. A külföld egyszerűen meg fogja velünk szakítani az eddigi kapcsolatát. Ma már látszik, hogy ezeknek a halálmadaraknak nem volt igazuk. A piacról nem tűnt el a külföldi áru, ma is éppen úgy lehet narancsot, konzerveket, különféle külföldi árut kapni mint azelőtt, az egyetlen korlátozó következmény az, hogy a külföldi utazás ugyiszlán teljesen lehetetlen, egyelőre be vagyunk szorítva az ország határai közé.

Ha vizsgáljuk a következményeket úgy mindenkéltől azt látjuk, hogy a magyar pénz tekintélye az ország határain belül nagyon megnőtt. Az első idegenségekben a zugbörzén titokba tartott fantasztikus összegeket adtak a dollárért, de a dollár iránti hajszá hamarosan megszűnt. Akik pénzüket idegen valutába fektették be, nagyon ráfektettek, mert ma már sokkal kisebb összegért lehet külföldi valutát vásárolni, mint azelőtt. A pengő vásárló ereje sokkal nagyobb, mint a murej volt. Ez elsősorban az élelmiszerekkel mutatkozik. A piac hihetetlenül olcsó, poton pénzért lehet megvásárolni mindazt, ami megszokott jogere. A vendéglőkben nincsen olyan nagy árszám, de azért ott is körülbelül husz-harminc százalékos csökkenést lehet számolni. A közönség szempontjából az a legfelnyűösebb újítás, hogy a magyar pénz minden áramlatban bevezetett az egyöntetű étrendet, az úgynevezett menürendszert. Ugye bédre, mint vacsorára adnak menüt, nem csupán meghatározott ételeket szolgáltatnak fel a vendégeknek hanem kedv szerinti választást mindenki.

A szállások is mérsékelt árakkal. Különösen az előkelő hotelek árnylag nagyon olcsók. A privát lakások árszáma nem mutatkozik meg hirtelen, de ma már kínálják a lakásokat s ha valaki ott akarja hagyni lakását, egész bizonyos, hogy a háziur nagyobbáru ár-mérséklet helyez kilátásba és így próbálja maradásra bírni. A lakók eddig ki voltak szolgáltatva a háziuraknak, a háziur magas levonult és uszgyólván semmit sem csináltatott. Ennek már vége. Ha valami reparálási van szó, a háziur siet előzetesen a lakó rendelkezésére állni. Nagyon sok nagylakás bérlet 20-25 százalékkal mérsékelt. Az üzlethelyiségek bére szinte negyedévenként ment vissza.

Aki azt hiszi, hogy ilyen körülmények között most aranyélet van Magyarországon, nagyon csalódik, mert hiába van nagy olcsóság nem élvezik az emberek, azon egyszerű oknál fogva, mert pénz egyáltalában nincs. Mindenkinél csökkent a jövedelme. Még aránylag a közszolgálatok jártak legjobban, mert a fizetések csak tíz százalékkal csökkentek. A magánalkalmazottak kereseti viszonyai sokkal nagyobb arányban romlottak.

Külföldi tartozásokat az érvényben levő rendelkezések szerint nem szabad megfizetni. Az lett volna természetes, hogy ennek következtében a Budapestre irányuló behozatal teljesen megszűnik. Éppen az ellenkezője történt. Olyan nagy készletek vannak a világpiacra felhalmozva, hogy a devizakorlátozások ellenére a kereskedők előnyös ajánlatokat kapnak eddig szállítóinktól. Nem kívánnak valutát, megelégszenek a pengővel is. A bankok betételei nagyon emelkednek, de nem a belföldi tőkések, hanem külföldi hitelezők révén.

Sok olyan külföldi céget tudunk kiknek bpesti betétszámláján százszázalékos szerepelnek. Mindinkább általános az a törekvés, hogy a külföldi nagy cégek ingatlanokat vásárolnak Magyarországon. Először csak a budapesti házakat vásárolták meg, most azonban már vidékre is kiterjesztették érdeklődésüket. Igen sok földbirtok cselelt gazdát. Ez nemcsak általános eladósodást jelent, ahogy az első pillanatokban látszik, hanem a hitelviszonyok egészlegesebbek lettek. Nagyon sok földbirtokos el volt adósodva, nem volt lehetősége ügyei rendezésére, most ilyenformán pénzhez jut, hitelezőit kielégítheti, megfelelő tőkét kap és új életre rendezkedhetik be.

Az egész világ csak kíváncsi akar. Nem is nagyon nézik, hogy megfelelő ellenértéket kapnak-e, szinte azt mondhatnánk, hogy kivisznek, csak azért, hogy kielhessenek. A Nemzeti Bank igen megéri, hogy mire utal ki valutát, elsősorban csak nyersanyagokra adnak. Másoldalról egyes országok védik a nyersanyagot és legjobb esetben csak félig kész gyártmányokat engednek kivinni. Azaz mindenki tisztában van, hogy ezek a kényszerű korlátozások nem sokáig maradhatnak érvényben. Gazdasági háború van, egyelőre még szemben állnak egymással az ellenfelek, mindenképp csak a maga hasznát nézi. A világkereskedelemben szokásos kölcsönös mérges szelleme még nem tud diadalmaszkodni.

Ma uszgyólván senkinek gondolhat arra, hogy külföldre utazik. Utlevélet, vízumot minden akadály nélkül kaphat, ellenben pénzt nem tud szerezni. Mindössze háromszáz pengő értékű valutát vihet ki magával. A Nemzeti Bank indokolt esetekben is csak 50 pengő értékű valutát bocsát a rendelkezésére. Ötven pengővel pedig nem lehet messzire menni. Az emberek kezdenek berendezkedni arra, hogy néhány évig nem mozdulnak ki az ország határai közül.

Hivatalosan nem tesznek ilyen kijelentést, de ha az ember bizalmasan beszélget — a feles pénzügyi vezetővel, megvallják egész őszintén, hogy ezen a helyzeten egyelőre nem is szándékoznak változtatni. Nincsen semmi szükség arra — mondják — hogy ezek között a nehéz viszonyok között bárki luxuszutazásra gondoljon, ha pedig valaki hivatalosan utazik, úgy spóroljon a véletlektől, válljon igazán kevéssé utazást, hogy a külföldön elfecséreljék. Minden fillérre szükségünk van, hogy nyersanyagot szerezzünk.

mert ha nem lesz elegendő nyersanyag az országban, úgy sok ipari vállalat kénytelen meg szüntetni üzemét és ezzel a munkanélküliség emelkedik.

A német birodalom még erősebb lépésre határozta el magát és be kell vallani, hogy idehaza a németek lépése a közönség körében nagyon nagy tejszettel találkozott. Azzal tisztában van mindenki, hogy nagyon nehéz idők következnek kereső megpróbáltatásokon fogunk keresztül menni, de legálább remény van arra, hogy végeszakad az eddigi huzavona és hamarosan kitisztul a helyzet.

Az európai kérdést kell megoldani egyes országok önmaguk nem intézik a sorsukat sőt talán az is kevés, ha a szomszédos államok összeállnak és nagyobb gazdasági egységet alkotnak. A német-francia ellentét ma még élesebb, mint azelőtt volt. Európa problémája azelőtte békén fog eldőlni. A kicsi Magyarországnak nem tehet egyebet mint vár, remél és bízik abban, hogy az emberiség nem veszt el nyugalmát és az ellenségeskedés korszakát végre meg fogja szüntetni az emberi okosság és a józan megértés.

PAIZS ÖDÖN

Lesz-e magyar szín az olimpiáson?

A magyar sportférflak eddig már igazán sok dicsőséget szereztek a magyar névnek. Évek óta készültek a los-angelesi olimpiászra és biztató reményeik voltak abban az irányban hogy a népek versenyében szép pozíciókat fognak maguknak kihozni. Tisztában voltunk azzal, hogy az elég jelentős anyagi áldozatot jelent, viszont nem volt senkinek, aki ezt sajnálta volna. Ebben az évben kellett volna ezt a kérdést lebonyolítani, de az olimpiász elé váratlan akadályok tornyosultak. A mostani viszonyok között az állam semmiféle anyagi áldozatot nem hozhat a magyar sportférflaknak az olimpiáson való megjelenése érdekében. Az ország becsülete szempontjából nem volna helyes eljárás, hogy mi ki küldjünk sportembereket drága pénzen Amerikába, amikor külföldi hitelezőinknek nem tudunk fizetni. A minisztertanács ilyen értelemben döntött és ez a határozat nagy felfordulást idézett elő.

Nincsen senki, aki az óhazai kormány egyenes álláspontját ne helyeselné, viszont nagy szomorúsággal tölt el mindenkit, hogy pénzügyi szempontok miatt kénytelenek vagyunk a nemzetek versenyéből elmaradni. Nemcsak gazdag emberek, hanem igazán szegények is hajlandóknak mutatkoztak áldozatra. Igazán megkapó áldozatkésztegről tettek tanúságot a sportrajongók. Voltak olyanok, akik egymaguk 1000-2000 pengő ajánlották fel, sőt egyesek egy vagy két kiváló sportember utazási költségének viselését is vállalták. A Nemzeti Bank arra az álláspontra helyezkedett, hogy a kérdést még így sem lehet megoldani. Idehaza csak pengő van, nem hajlandó a Nemzeti Bank pengő helyett valutát adni.

Tulajdonképpen nem is elérhetetlenül nagy összegről van szó, 22.000 dollárba kerül a magyar sportférflak kiküldetése az olimpiászra. Gondolnak arra is, hogy esetleg az amerikai körök is fontosnak tartják a magyar sportférflak jelenlétét. Hogy másképp ne is beszéljünk, komoly uszöversenyt elképzelni a magyar uszöbajnokok megjelenéséről egy kissé bajos. A vízpoló csapatunk szereplésére méltán kíváncsiak az amerikaiak is s így remélhető, hogy az amerikai sportkörök bizonyos áldozatot hoznak.

A "Kanadai Magyar Ujság" budapesti szerkesztőségét is felszólították a közreműködésre, bár már előre jeleztük, hogy bár a kanadai magyarság igazán magyarul érez és gondolko-

dik tisztában van azzal, hogy a sportnak milyen vezetőszeret van és milyen sokat jelentene Amerikában a magyar győzelem — a mai nyomorúságos gazdasági viszonyok között azonban egyáltalában nem hozhat komolyabb áldozatot.

A magyar sportférflaknak azonban nem is egyszer, hanem kétszer kell győzniök. Boldog országok sportemberei nyugodtan trenirozhatnak, készülhetnek a küzdelemre, hozzájutnak minden kényelemhez és csak oda kell állniok a starthoz, míg viszont ennek a szegény országnak sportférflak abban a hangulatban dolgoznia, hogy csak akkor kerülhetnek össze a világ nemzetek képviselőivel, ha véletlenül valami csoda segít rájuk. Először Magyarországon kell az akadályokon keresztül túlvárgódn. Ez lesz a nehezebb feladat. Ha ezeken a bajokon már győzedelmeskedtek, csak azután kezdődhetik meg az igazi vetélkedések.

Mindenek ellenére érdemes beszélni a magyar sportférflakról. Igazán bámulatos, hogy egyik sincs kétségbeesve, senkinek sem szomorodik, mindegyik megvan győződve arról, hogy mégis sikerülni fog a lehetetlen kiharcolni. Olyan lelkesedés, cseng ki a szavaikból, hogy szinte bámulatos. Ez az optimizmus nem a rossz ítélőképesség és a helyzet fel nem ismerésének a következménye, hanem az erő tudata. Legyünk csak egyszer odakünn, mérhessük csak egyszer össze erőnket azokkal akik az emberi testből a leghatalmasabb teljesítményt tudják produkálni, úgy a magyarság nem fog szégyenben maradni. Ez az erő nem engedi elhanyagolni őket egy pillanatra sem. Ez az erő biztosíték arra, hogy a csoda talán mégis megtörténik s a magyar sportférflak megjelenhetnek a start előtt, résztvehetnek a nemzetek küzdelmében és az egész világ figyelő szeme előtt mutathatják be képességeiket.

—zs—n—

APPONYI ALBERTET BALESET ÉRTE

A magyar ügy érdekében külföldön annyit fáradt, több mint 80 éves Apponyi Albertet baleset érte, amely szerencsére nem járt komolyabb következményekkel. Az ősz államférfi, az Operába ment, az uccán megbodlott és elesett, de még mielőtt bárki is segítségére sietett volna már talpra is állott és folytatta útját, hogy végighalassza az előadást.

Hétről-hétre

A magyar politikai élet súlypontja újra külföldre helyeződött. Korányi pénzügyminiszter már Svájcban tárgyal, Bethlen volt miniszterelnök először Bécsben kereste fel barátait, majd onnan Rómába utazott. Gazdasági tárgyalások indultak meg Magyarország, Olaszország, Rumánia és Csehszlovákia között. Benes cseh külügyminiszter a leghatározottabban hirdeti, hogy Közép-Európa kis államainak előbb-utóbb be kell látniok hogy a gazdasági válságból csak akkor juthatnak ki, ha gazdasági téren csoportosulnak. A nyugati országok közvéleménye is nagyon felfigyelt a különböző helyeken megindult tárgyalásokra.

A 33-as bizottság eddig csonka volt, mert kivonult a keresztény párt és az ellenzék több tagja nem akar résztvenni ennek a fontos bizottságban megbeszélésein. A keresztény párt most elhatározta, hogy visszatér a 33-as bizottságba. Eszterházy Móricot Wolff Károlyt és Turi Bélát újra megválasztják. Szilágyi Lajos a pártokivüli képviselő nevében fog helyettesíteni, a fennmaradó öt tagsági helyből pedig kettőt a keresztény párt, háromat az egységspárt fog kapni. Különösen kizsáka képviselő foglajának helyét a bizottságban mert a kormány arra törekszik, hogy az agrár érdekek erőteljesebben legyenek képviselve ebben a legfontosabb szervben. Már előkészítették az uszoratórvényjavaslatot, az összeférhetetlenségi javaslatot pedig már háromszor tárgyalta a minisztertanács.

A kormány ellenőrző bizottságot létesített az ipari cikkek árának megvizsgálására és az ár-emelésék ellenőrzésére. Ennek a rendelkezésnek az volt az oka hogy előfordultak olyan jelenségek az egyes termelési ágakban amely szerint egyes gyárak a monopolisztikus helyzetet kiakarták használni és megokolatlanul emelték az árakat. A kormány egyáltalában nem szándékozik a kötött gazdasági rendszerre visszatérni, de figyelemmel kell kísérni az árak alakulását. Az új szerv csupán figyelő álláspontra akar helyezkedni és reméli, hogy a pengő vásárló ereje nemcsak továbbra is fennmarad, hanem még erősödni fog.

A közlekedési eszközök reformjára készül a magyar főváros. Egészen új villamosmenetrendet léptetnek életbe. A kocsik nem fordulnak be a főutvonárról, hanem egyenesen haladnak. A mellékkocsikon autóbussok közlekednek, de autóbussz fog járni a nagykörutakon is, hogy a különböző vonalak között tarthassa a kapcsolatot. Különféle áremelésekről suttogtak sem a kormány sem a főváros nem hajlandó tarifaemelésbe beleegyezni. A bérutakosok is áremelést kértek, de ez ellen is tiltakozott a főváros vezetősége. Mindenesetre olyan közlekedést akarnak megszervezni, amely igazán világvárosi nivón áll. Itt említjük meg, hogy minden villamoskocsin hadirokkant ülőhely van. Egy ülőhelyet tartanak a hadirokkantnak, oda más, mint hadirokkant nem ülhet.

A legnagyobb francia filmvállalat az "Osso" érdekltség Budapestre, francia és magyar nyelvű filmeket fog készíteni. Adolphe Osso, a filmgyár elnöke, Trevor alelnök és Mannheim Lajos párisi magyar bankár a francia-magyar kereskedelem Káptala elnöke megállapodott Heltai Jenővel és így készült el a francia-magyar film-művészet Magyar dagbok körében is egyre nagyobb tért hódítanak külföldön. Eppen most volt Indig Ottó "Torockói menyasszony című darabjának bemutatója a bécsi Josephstatter Theaterben. Molnár Ferenc és Fodor László darabjai a legnagyobb sikereit az idei bécsi színházi szezonban. Magyar operetteket is játszanak az osztrák fővárosban.

p—ö—

A SZERBEK LETARTÓZTATTAK EGY MAGYAR HAJÓSKAPITÁNYT

Néhány héttel ezelőtt a MFTR szegedi állomásáról utnakindították a "Fulton" nevű vontatógőzöst gabonával megrakott két uszályval hogy azt Titelbe szállítsa. A vontatógőzös a jégzajlás miatt Törökkanizsánál kénytelen volt egy napig vesztegelni. Egy napi veszteglés után egy szerb katonatiszt vezetésével katonai járőr jelent meg a hajón s felszólította Molnár József hajóskapitányt, a Fulton gőzös parancsnokát, hogy kövesse őt a zentai szerb katonai hatósághoz. Molnár József, hogy az esetleges kellemetlenségeknek elejét vegye, ellenkezés nélkül tett eleget a szerb járőr felszólításának.

A magyar hajóskapitányt a szerbek Zentára kísérték, ahol a katonai hatóság egy szerb fiánnc vádjá alapján nyomban megkezdte kihallgatását. A feljelentés szerint Molnár József egy alkalommal a szerb nemze-

tet és a királyt gyalázta. A hajóskapitány természetesen tiltakozott a szerinte alaptalan vád ellen és amikor vádlóját eléje hozták, meglepve ismerte fel benne azt a szerb fiánncot, akit ő a nyár folyamán csempészés miatt jelentett fel felettes hatóságának. Így kétségtelessé vált hogy Molnár József a fiánnc bosszújának esett áldozatul. A hajóskapitányt minden tiltakozása ellenére a szerb katonai hatóság előzetes letartóztatásba helyezte.

SZABÓ GYÖRGY

304 Mc Intyre Block,
WINNIPEG, Man.

Kert- és baromfigazdaságok
Winnipeg környékén

Bevándorlási engedélyek!
Hajójegyek! — Pénzküldés!

ANGOLUL BESZÉLNI IRNI ÉS OLVASNI

Könnyen megtanulhat minden magyar a híres két dolláros „Angol-Magyar Tanító” 50 leckéjéből. Az ár most csak egy dollár, melyet a megrendeléssel együtt kell beküldeni.

IZIDOR BRAUN

okl. tanító és ny. jegyző
10210 Adams Ave.
Cleveland, O. U. S. A.

NE VÁRJON ADDIG—AMIG KÉSŐ!

Amikor már titkos betegségének szomorú következményeit érzi.

Férflak használják a zonnal a Dr. Bolgárféle Trippolo pálcákat és Sanctin Capsulákat. Csak írja le ez a jelet:

X X X

E szerek használata végtelenül egyszerű és munkájában nem zavarja.

ÁRA: 5 dollár.

VÖRÖS KERESZT PATIKA

8901 Buckeye Rd. K.

CLEVELAND, O.

BETEG ÖN?

VAGY EREZ VALAMI RENDELLENESÉGET SZERVEZETESÉNI? Ha igen — írjon vagy jöjjön el személyesen Keletkanadai egyetem Magyar Gyógyszerárúháza, ahol magyarul beszélnek és órákban készített GYÓGYSZERESZ díjlanul ad tanácsot és csinálja meg orvosáig!

I. ROTHBART

gyógyszerész és vegyész

594. Dundas St. West.

TORONTO, ONT.

POSTAI RENDELÉSEKET AZONNAL KIKÜLDÖNK